

Mondelinge vraag van de h. LAMBERT-LIMBOSCH : Gemeentelijke aanpak op het gebied van AI.

De h. Lambert-Limbosch merkt op, met name uit het lezen van de informatiekkanalen van de gemeente, dat artificiële intelligentie de kern vormt van initiatieven van de diensten en vzw's van de gemeente. In dit verband noemt hij de AI-trainingsworkshops voor werkzoekenden in de Openbare Computerruimte van de dienst Sociale Actie en de openingsconferentie van Génération +.

Naast deze initiatieven, die van belang zijn voor het grote publiek, kan en moet de gemeente deze kwestie in haar eigen belang oppakken. Om maar een voorbeeld te noemen: sinds 1 februari van dit jaar vereist de Artificial Intelligence Act, de eerste Europese regelgeving voor artificiële intelligentie, dat iedereen die AI-systemen gebruikt in een professionele context over voldoende kennis moet beschikken.

Talrijke onderzoeken over dit onderwerp tonen het wijdverspreide gebruik van AI op de werkplek aan, met het risico van niet alleen massaal maar vooral clandestien gebruik van generatieve AI op de werkplek, in IT-jargon bekend als "shadow-AI".

Er zijn reële risico's verbonden aan de ontwikkeling van deze praktijk, zelfs in een gemeentebestuur (of een OCMW of een politiezone). Generatieve AI is praktisch, het maakt je werk makkelijker, maar wie van ons kan in een paar eenvoudige woorden uitleggen hoe het werkt en wat de implicaties zijn?

AI denkt niet maar rekent. Het is een krachtige machine voor het evalueren van waarschijnlijkheden in de vorm van woordassociaties. Als er een vraag wordt gesteld, stelt het algoritme eenvoudig reeksen samen met de meest waarschijnlijke termen. Ze doet dit, waarbij ze soms fouten maakt: dit zijn hallucinaties. Het doet dit ook door zijn antwoorden te beïnvloeden: het reproduceert simpelweg de gedachtepatronen van zijn programmeurs. Ze is ook irritant als ze uiteindelijk precies antwoordt op wat jij wilt dat ze zegt.

Ze doet dit allemaal door, als een gigantische kraan, te putten uit de massa informatie die het online verzamelt of die zijn gebruikers haar toesturen. Hier schuilt ook het gevaar dat bijvoorbeeld strategische of vertrouwelijke informatie, zoals persoonsgegevens, aan de AI wordt vrijgegeven, die elders weer kan opduiken.

De h. Lambert-Limbosch noemt ook de exponentiële ecologische impact van dit onvermoeibare werk van AI's. De rekenkracht van AI verdubbelt elke 100 dagen, met als gevolg dat het energieverbruik versnelt. De elektriciteitsbehoefte van AI groeit sinds 2017 met ongeveer 12% per jaar, meer dan vier keer sneller dan het wereldwijde elektriciteitsverbruik. Prognoses geven ook aan dat het wereldwijde waterverbruik in verband met AI alleen al tegen 2027 zou kunnen verdrievoudigen. En elke nieuwe server die wordt toegewezen aan AI betekent meer mijnbouw over de hele planeet, met arbeidsomstandigheden die vaak erbarmelijk zijn als het gaat om mensenrechten en sociale rechten.

Hoe gaat het college om met AI, en met shadow-AI in het bijzonder, zowel op IT-gebied, om het gebruik van AI door gemeentepersoneel de maat te nemen door te vertrouwen op de IT-infrastructuur van de gemeente en de door de gemeente gecreëerde gegevens, als op juridisch gebied, om zich te conformeren aan de regelgeving op dit gebied, of ten slotte op personeelsgebied, om gemeentepersoneel te trainen in een kritisch en beredeneerd, zelfs redelijk, gebruik van AI?

Schepen Biermann antwoordt dat de doorbraak van AI op alle gebieden een fenomeen is dat vergelijkbaar is met de komst van het internet.

Of we het nu leuk vinden of niet, AI zal in de toekomst een integraal onderdeel zijn van professionele tools. De basissoftware die we elke dag gebruiken, is al uitgerust met AI.

Het gemeentebestuur is begonnen met het integreren van een aantal hulpmiddelen voor artificiële intelligentie, zoals Deepl, een uiterst efficiënt vertaalsysteem. De invoering van dit hulpmiddel heeft de vertaalkosten verlaagd omdat het rechtstreeks door de twee vertalers van de gemeente wordt gebruikt en de behoefte aan externe middelen op dit gebied vermindert. Daarnaast maken de antivirussoftware en de software voor het lezen en schrijven van PDF-documenten die de gemeente gebruikt ook gebruik van AI.

Shadow-AI, d.w.z. het gebruik van AI-tools zonder medeweten van de dienst Nieuwe technologieën, is ongetwijfeld een risico voor cyberbeveiliging, omdat het kan leiden tot onbetrouwbare resultaten of zelfs kan resulteren in datalekken, de overdracht van gevoelige informatie naar onbeveiligde externe diensten of overtredingen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

AI kan fouten maken, vooroordelen produceren, tot fouten leiden of resulteren in onvindbare beslissingen.

Het college is voorstander van een zeer voorzichtige aanpak op dit gebied en is van plan een duidelijke procedure in te voeren voor het gebruik van AI binnen het bestuur en het personeel op te leiden over de mogelijke risico's.

Nadat de gebruiksregels en naleving van de AVG zijn gecontroleerd, worden de verschillende softwaretoepassingen getest in de vorm van een "proof of concept" om ervoor te zorgen dat ze goed werken. In de begroting 2026 zal een bedrag worden voorzien om een beroep te doen op gespecialiseerde consultants die de mogelijkheden voor de inzet van bepaalde instrumenten met behulp van AI moeten bestuderen en beoordelen.

De h. Lambert-Limbosch, die Clemenceau's beroemde uitspraak parafraseert dat oorlog te ernstig is om alleen aan militairen over te laten, stelt dat AI te belangrijk is om alleen aan informatici over te laten.

Het gemeentepersoneel moet hiervan bewust worden gemaakt, zodat ze kiezen voor een kritisch gebruik van deze hulpmiddelen, waaraan we niet kunnen ontsnappen.

De h. Lambert-Limbosch wijst erop dat, volgens recente studies in de cognitieve psychologie, ongedifferentieerd gebruik van AI door studenten hun intellectuele prestaties zou verminderen.

Voor het gemeentebestuur kan AI een nuttige aanvulling zijn maar het mag het werk van werknemers niet vervangen, want dat blijft essentieel.